REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*

Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Têrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 15. **Brașov, Sâmbătă 19 Ianuarie (1 Februarie).** **1902.**

Esaltații ḑilei.

Nimic nu póte supĕra pe omul nedrept, violent și despotic mai mult ca adevĕrul despre faptele și pĕcatele sale. Despre acésta a trebuit sĕ se convingă, mai mult ca orĭ și când, și deputatul sas Dr. Lindner, când, în ședința de alaltăerĭ a camerei ungare, s'a încercat sĕ convingă pe aleșii din era regimului Szell despre aceea, că cestiunea naționalităților în Ungaria nu se datéză numai de erĭ, ci-șĭ are istoricul sĕu, rădăcinile sale vechĭ și că a fost un timp, când chiar dieta ungară recunoscea, că se impune resolvarea ei cu dreptate și echitate.

Atâta a trebuit, ca sĕ erumpă, asemenea unui vulcan, indignarea „patriotică-șovinistă“ în contra celui ce a îndrăsnit sĕ ridice puținel un colțișor al vĕlului, sub care se ascund de ochii lumei fărădelegile suprematiștilor maghiarĭ.

Dér n'a fost destul cu atât, ci numitul deputat, după o espunere retrospectivă istorică de prin anii șése-ḑecĭ, a vorbit și despre „limba statului“, ḑicênd, că Sașii recunosc îndreptățirea ei, recunosc și rolul conducĕtor al elementului maghiar, dér că sub rolul conducĕtor, ce le revine Maghiarilor, nu se póte înțelege și supremația, adecă domnirea lor necondiționată absolută.

Un adevĕrat vifor s'a ridicat în coutra vorbitorului de pe băncile stângei estreme la cuvintele acestea. Intre sgomotóse reprobărĭ kossuthiștii strigau: La ordine! Președintele trebue sĕ-l cheme la ordine!

Și vice-președintele Gabriel Daniel, care înlocuia la presidiu pe Apponyi, cu voiă fără voiă s'a creḑut dator a ceda acestei presiunĭ teroristice și a chiăma la ordine pe deputatul sas, care mai mult ca toțĭ se va fi mirat de efectul, ce l'au produs cuvintele sale mai mult decât moderate.

Ce vrea adecă acest domn Lindner? Cine pĕcatele l'a pus sĕ ațițe prin contemplațiunile sale doctrinare asupra legei naționalităților, a egemoniei, supremației și limbeĭ statului susceptibilitatea și pasiunile neîmpăcaților dușmanĭ ai Sașilor și a tuturor celorlalte popóre nemaghiare?

Și ce vor Sașii? Din ce causă nu vor sĕ se mai alăture la nicĭ una dintre partidele maghiare? Nu vĕd, că acésta a făcut sĕ se deștepte numai neîncrederea Maghiarilor în intențiunile lor? Cred ei cu Lindner al lor, care a dovedit așa de puțin tact, că mai póte succede aḑĭ vr'unui grup de a reînvia și a impune érășĭ Ungariei cestiunea naționalităților? Nu vĕd ei, că nu e putere, care sĕ mai pótă opri în loc nisuințele politice de unificare prin validitarea ideei de stat maghiare?

Nu puteau Sașii sĕ încunjure „lecțiunea amară“, ce li-au dat'o gurile sparte din stânga, reamintindu-le politica polonă a Prusiei? „Décă Prusia, statul acesta fórte tare organisat, cu posiția sa predomnitóre și razimul sĕu sigur în imperiu, promovézā procesul de amalgamisare în Posen cu-o energie necruțătóre și caută a inspira Polonilor de-adreptul spirit german, — cum statul ungurese, care încă nu e deplin construit și organisat, n'ar îngriji cel puțin pentru aceea, ca întréga poporațiune sĕ se supună unitar ideei de stat?“

Așa vorbesce către Lindner și Sașĭ „Pester Lloyd“, organul combatant al clicei domnitóre jidano-maghiare, scris anume pentru strĕinătate; vorbesce un limbagiu plin de venin și totușĭ ḑice, că vorbesce „liniștit“; condamnă orĭ-ce încercare de a-se mai răzima pe legea de naționalitate, și totușĭ asigură, că „ei nu vor sĕ maghiariseze“.

Se mai preface acéstă fóiă perfidă, că n'ar aproba înfocarea prea mare a demonstanților estremĭ din stânga și totușĭ declară, că nebunia lor este cea mai firéscă și îndreptățită din lume.

N'au visat Românii, carĭ în 1869 au hotărît prima óră la Miercurea resiștență pasivă față de dieta ungară, că după trei-ḑecĭ și doi de anĭ, părerea lor, că n'au de a face cu ómenĭ ca toțĭ ómenii, ci cu nisce adevĕrațĭ esaltațĭ politicĭ, cu carĭ nu poțĭ sĕ stai de vorbă, va primi o confirmare și justificare atât de strălucită.

Călĕtoria moștenitorului de tron la Petersburg. Fóia ruséscă *„Novosti“* vorbind de călĕtoria moștenitorului de tron archiducele, *Francisc Ferdinand*, la Petersburg, accentuéză importanța învoelii austro-ruse dela 1897, care are de scop a înfrâna mișcările revoluționare din Balcanĭ. „Novosti“ arată mai departe cât de important este raportul comercial mai strîns între cele două puterĭ, acum mai ales când Germania pregătesce o nouă politică comercială. *„Novoje Vremja“* și *„Birsevija Vjedomosti“* încă se ocupă de călĕtoria archiducelui.

Din *Roma* se anunță, că scirea despre călĕtoria acésta e primită pretutindenĭ în Italia cu multă simpatie, fiind-că este o dovadă, că raporturile Austro-Ungariei față cu Rusia sunt érășĭ amicale *„Perseveranza“* din Milano scrie, că Austro-Ungaria stă acum în același raport față cu Rusia, ca Italia față de Francia. Cele două dintâiŭ au interese politice în Balcanĭ, cele două din urmă în Mediterană.

Un memoriu contra pangermanilor austriacĭ. Diarul vienez *„Neues Wiener Journal“* într'un numĕr din urmă anunță, că archiepiscopul-cardinal Dr. Gruscha a dat acum de curênd împĕratului Francisc Iosif un memoriu, în care acusă atitudinea guvernului austriac față cu mișcarea anti-catolică a pangermanilor austriacĭ. Monarchul — ḑice numita fóie vienesă — a primit cu multă bunăvoință memoriul cardinalului Gruscha, dér a accentuat în același timp, că atitudinea de până acum a guvernului trebue s'o considere peste tot corectă. Terenul legal — a ḑis Monarchul—nu póte sĕ fie depășit, și numai atuncĭ are sĕ intervină guvernul, décă în agitarea din cestiune se ivesc vĕdite călcărĭ de lege. Acésta totdéuna s'a observat și până acum, astfel, că aḑĭ e inutilă o schimbare în tactica de până acum a guvernului austriac.

Congresul pentru autonomia catolică.

Ședința dela 29 Ianuarie a congresului a fost bine cercetată. Membrii s'au presentat în numĕr mare. Dintre episcopĭ au fost de față *Samassa*, *Csaszka*, *Hornig*, *Bende*, *Bubics*, *Szmrecsanyi*, *Majlath*, *Ivankovics*, *Hettyei*, *Csaky*, *Varossy* și abatele *Feher* Ipoly.

Congresul a desbătut paragrafii 13—20 S'au propus modificărĭ de mai puțină însemnătate. Mai importantă a fost propunarea episcopului *Szmrecsanyi* din Scepuș, care culminéză în aceea, ca §§-ii 11 și 12, carĭ vorbesc despre sfera de drept a autonomiei cu privire la fundațiunĭ, administrarea averilor și cu privire la afacerile școlare, sĕ fie desbătuțĭ numai când se va desbate partea a treia a proiectului. Propunerea acésta a fost primită de tóte nuanțele de partid ale Congresului.

Contele Albert *Apponyi* făcù apoi importanta declarație, că el ar fi voit sĕ propună modificărĭ la unele disposițiunĭ ale proiectului, pentru-ca pe calea acésta sĕ facă posibilă *sancționarea lui.*

Opinia congresului, însĕ s'a schimbat în direcția, că abia décă este speranță de a-se face astfel de modificărĭ, fără de schimb de nuncii; din causa acésta el nu va propune modificărĭ, va sprijini însĕ modificările propuse de alții și carĭ corĕspund punctului sĕu de vedere. Cu totul altă posiție ia față de modificările, ce le-a pus în vedere corporațiunea episcopilor. Ele difer în multe privințe de celea ce le-a declarat el în primul discurs. Nicĭ-odată (Apponyi) n'a fost de părere, că corpul episcopesc e factor egal în rang, în contra căruia, séu cu majorisarea căruia s'ar puté face autonomia. *Autonomie se póte face, autonomie catolică însĕ nu.* A arătat la timpul sĕu calea pe care s'ar puté face autonomia. Declarația cardinalului *Schlauch* cuprinde două lucrurĭ. Se cer adecă modificărĭ, carĭ corĕspund de-o parte punctului de vedere al episcopilor, ér de altă parte *corĕspund posibilității de a-se înființa autonomia.* Se pare că episcopii cred posibilă obținerea unor lucrurĭ pe carĭ el (Apponyi) nu crede că s'ar puté ajunge. Presupune așa-dér, că *episcopii au câștigat informațiunĭ*, că *modificările ce se vor propune nu vor întêmpina piedecĭ la sancționare.* Apponyi însĕ sĕ degagéză de urmările acestor modificărĭ și rĕspunderea resultatului o lasă cu totul episcopilor.

Urmând desbaterea, s'au primit unele modificărĭ stilare la §§-ii 15 și 16.

Scene furtunóse în dieta ungară.

Discursul deputatului sas Dr. Gustav Lindner, după cum am spus-o deja, n'a fost pe placul șoviniștilor din dieta ungară, din care causă Lindner a fost des întrerupt. Reproducem și noi părțile mai marcante ale furtunei parlamentare:

Lindner Gustav: Critică regimul financiar. Avem multe datorii, contribuțiile sunt grele, nu aprobă procedura, ce se observă la incassarea contribuțiilor. Împrejurarea, că prisosul a resultat din dările pe consum, nu este lucru bun, pentru-că dările acestea apasă mai greu asupra claselor sĕrace. Mare pierdere este pentru noi emigrarea miilor de ómenĭ. Dările mai trebue scăḑute. Budgetul îl primesce însĕ ca basă pentru desbaterea specială, fără sĕ se angajeze în cestiunea apropriației.

Barta Ödön: Asta-i politică de doi banĭ în trei pungĭ.

Lindner Gustav: Justifică politica, înafară de partide, a Sașilor. Trecênd apoi la cestiunea de *naționalitate* spune, că la 1848, în timpul provisoriului și și după 1867 la început, alte concepții domniau în politică asupra acestei cestiunĭ. Promisiunile date în dietele dela 61 și 65 le-au ținut Maghiarii numai față cu Croații, ér față cu celelalte naționalitățĭ nu. Analiséză programul poporal săsesc dela 1890. Deputații sașĭ stau și astăḑĭ tot pe basa acestui program. Conform punctului 4 din acest program limba statului este *îndreptățită*, ca atare. (Sgomot în stânga estremă. Sĕ auḑim! în centru).

Lengyel Zoltán: Frumósă recunoscință. Îțĭ mulțumim. (Sgomot).

Lindner Gustav ...însĕ articolul de lege XLIV din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților și legile, ce au urmat după aceea, întru cât nu potențéză preponderanța acordată de numitul articol, conțin *mĕsura minimală de drept și libertate*, ce se cuvine naționalităților nemaghiare ale țĕrii. (Mare sgomot în stânga și stânga estremă).

Pichler Győző: Legea din Posen! Acésta este părerea împĕratului Wilhelm! (Mare sgomot). Asta-i politica germană. (Sgomot). Sĕ vedețĭ ce fac acolo! (Sgomotul continuă). Acolo îi dau afară pe Polonĭ! Ér aicĭ vorbițĭ astfel.

Președintele (sună): Vĕ rog sĕ fițĭ liniștițĭ!

Pichler Győző: Limba statului este îndreptățită. Mergețĭ acolo și vedețĭ cum îi ucid pe Polonĭ.

Președintele (sună): Vĕ rog nu întrerupețĭ pe orator.

Pichler Győző: Este o absurditate a spune așa ceva în parlamentul maghiar.

Președintete: D-l deputat Pichler sĕ nu întrerupă pe orator.

Leszkay Gyula: Mare greșélă a fost, că am primit în țéra nóstră un asemenea popor!

Pichler Győző: Nu facețĭ legĭ speciale pentru D-vóstrĕ!

Președintele: Chem la ordine pe d-l deputat Pichler.

Pichler Győző: Ce-mĭ pasă? Chémămĕ la ordine de două-ḑecĭ și cincĭ de orĭ.

Președintele: Chem pe d-l Picher pentru a doua óră la ordine.

Leszkay Gyula: Învĕțați-l ce trebue sĕ vorbéscă aicĭ un Sas!

Szell Kalman: Sĕ auḑim pe președinte.

Președintele (sună): Mĕ rog, liniște!

Pichler Győző: Acesta a fost profesor de dreptul public la Clușiŭ! Frumóse învĕțăturĭ ó fi propovĕduit acolo!

Lindner Gustav: În acéstă cameră nu mĕ simt chemat a face apologia guvernului din Prusia pentru mĕsurile, ce le-a luat față cu Polonii. Noi tratăm aicĭ cestiunĭ unguresci și prin urmare nu mĕ pot ocupa, decât cu acestea și nu cu cele poloneze (Aprobărĭ în centru).

Lengyel Zoltan)*: Aşa ar trebui sĕ tratăm cu D-vóstrĕ, cum tratéză, din pĕcate, cu Polonii. (Aşa este! în stânga estremă).

Barta Ödön: Curios lucru, că guvernul nu se simte atins, cu tóte că ăsta-i înafară de partide. (Strigăte în stânga estremă: Nu-i lasă din Viena!)

Lindner Gustav: Ce este aicĭ, care sĕ fie în contradicţie cu interesele statului şi cu datoriile nóstre de cetăţenĭ? Nu cum-va este o dovadă de egoism naţional, că pe [basa programului poporal săsesc la ultimele alegerĭ au fost aleşĭ în cercurĭ locuite de Saşĭ, cu voturile decisive ale Saşilor, un conte maghiar, doi baronĭ maghiarĭ şi un nobil maghiar? (Sgomot. Contradicerĭ).

Barta Ödön Dér ăsta-ĭ un merit? Dór singur mărturisescĭ, că Saşii nu sunt Maghiarĭ. Se cuvine sĕ vorbescĭ aşa? Audĭ acolo! Sĕ facă deosebire între Sas şi Maghiar (Sgomot) Décă guvernul tace, noi nu vom tolera. Acesta e glas trădător de patrie! (Aşa este. Sgomot inferval. Preşedintele sună).

Lukats Gyula. Pĕcat,că n'aţĭ ales pe Schönerer în locul contelui maghiar! (Mare sgomot). De ce n'aţĭ chemat pe Wolf? (Sgomot mare fără sfîrşit).

Lindner Gustav. Se înşélă aceia, carĭ cred, că noi visăm despre o imposibilitate faptică şi juridică, despre restabilirea constituţiei staturilor în Ardél (Strigăte: nu există Ardeal! visaţĭ numai mai departe), de asemenea se înşélă şi aceia, carĭ cred, că noi avem scopurĭ politice deosebite, séu că gravităm în afară (Strigăte: Ba aşa este! Cum de tăgăduiţĭ?)

Lengyel Zoltan: Mergeţĭ înapoi, de unde aţĭ venit.

Lindner Gustav: Nu ne este zor de aşa ceva şi n'am merge nicĭ chiar de neai însoţi şi d-ta, stimatul meu coleg (Aprobărĭ la Saşĭ).

Lengyel Zoltan: Asta de géba o aşteptaţĭ.**)

Lindner Gustav: Nu dorim nicĭ situaţia curiósă a Austriei, care de la 1868 s'a deteriorat şi mai mult. Noi recunóscem Ungaria modernă, constituţională, unitară (Sgomot în stânga estremă). Recunóscem ***îndreptăţirea limbei de stat între restringerile şi marginele trase de art. de lege XLIV din 1868*** (Mare sgomot).

Barta Ödön: Pe D-vóstrĕ ar trebui sĕ vĕ strîngă între marginĭ! Este ne mai audit, ca un cetăţén sĕ vorbéscă astfel în dietă! (Sgomot)

Lindner Gustav: Recunóscem, că în statul ungar elementul maghiar este chemat pentru a juca rolul conducĕtor, conform importanţei sale istorice, conform preponderanţei sale de avere şi de numĕr (Strigăte în stânga estremă: Nu rol conducĕtor). Sub acest *rol conducĕtor* noi nu înţelegem *supremaţia, stăpânirea necondiţionată* (Sgomot îndelungat, contradicerĭ. Strigăte din tóte părţile: La ordine! Ce vrei sĕ dicĭ cu asta? La ordine! *Asemenea lucrurĭ nu se pot spune în dieta maghiară*! Acesta a predat la universitatea din Clujiŭ dreptul public ungar? Unde-i preşedintele? La ordine!)

Preşedintele: (sună) Domnii deputaţĭ, décă nu tac, nu pot sĕ-mĭ audă cuvêntul (Sună). *Chem la ordine pe d-l deputat!* (Aprobărĭ generale: la ordine!) *Am chemat la ordine pe d-l deputat* (Sgomot.) Décă domnii deputaţĭ fac gălăgie, nu pot sĕ audă ce spun. *Pentru acéstă enunciaţiune chem la ordine pe d-l deputat* (Aprobărĭ îndelungate şi aplause generale) Vĕ rog acum, sĕ fiţĭ liniştiţĭ, ca sĕ puteţĭ asculta pe orator (Strigăte: Nu vrem sĕ-l ascultăm).

Kubinyi Géza: Se revóce, ce a dis! Nu-l lăsăm sĕ vorbéscă! (Strigăte: Sĕ revóce!)

*) Acest deputat este de origine armean şi este ales cu program 48-ist în Zelau, unde majoritatea alegĕtorilor este compusă din Românĭ! — Red.

**) Se înţelege, décă ar fi sĕ se întórcă, d-lui ar trebui sĕ se întórcă de-ocamdată în Moldova, dér acolo fiind deja destui Armenĭ, n'ar fi prea bine primit, rĕmâne deci a aici, unde din graţia naţionalităţilor póte ajunge la mandat în dietă! — Trad.

Preşedinte. Nu e nevoie sĕ mĕ facă cineva atent asupra datoriei mele! (Către orator) Vĕ rog continuaţĭ!

Leszkay Gyula: Étă urmările, décă guvernul pactéză cu naţionalităţile!

Lengyel Zoltan: Sĕ audim pe Tisza Kalmán. Asta-ĭ opera lui! (Sgomot. Preşedintele sună).

Lindner Gustav: Suntem geloşĭ de patria nóstră şi am vré sĕ o ferim de stăpânirea unei concepţii, a cărei ideal ar fi imitaţia concepţiei francese relativă la omnipotenţa statului. *Cestiunea naţionalităţilor este şi rĕmâne o cestiune de drept, cât timp este pusă pe temeiul sigur al articolului de lege XLIV din 1868 relativ la egala îndreptăţire a naţionalităţilor. Décă va părăsi acest temeiu, atuncĭ eventual va deveni o cestiune fatală de putere*, (Mare sgomot. Strigăte: „Cum nu? Tocmai de voi vom avé frică!“), *care se va sfîrşi necesarminte nu numai cu nimicirea naţionalităţilor, dér tot-odată şi cu suprimarea autonomiei. Décă un stat naţional centralisat la estrem ar alcătui o panacea pentru tóte relele sociale şi de stat, atuncĭ Francia n'ar fi trecut în timp de un secol prin atâtea revoluţiĭ şi schimbărĭ de sistem!* (Sgomot şi gălăgie în stânga estremă.)

Rátkay Laszlo: Dér cel puţin ar fi scăpat de asemenea rănĭ, cum sunteţĭ D-vóstrĕ!

Kubinyi Géza: Asta vĕ dóre.

Lindner Gustav: atuncĭ Spania (Sgomot continuu) ar trebui sĕ fie un stat model. Situaţia nóstră, în afară de partide, este motivată întru cât-va şi de raporturile de partid în parlamentul nostru. Pe când în Anglia vecĭnic se luptă două partide principale pentru putere, la noi dela 1867 n'a esistat, decât un singur partid cu prospecte de guvernare.

Lengyel Zoltan: Dér d-vóstrĕ vecĭnic l'aţĭ sprijinit.

Kubinyi Géza: Din geşeftărie.

Lindner Gustav: La partidul guvernamental nu ne putem ataşa, căcĭ abstrăgênd de întêmplarea, care a pricinuit eşirea nóstră din acest partid (Mare sgomot.)

Barta Ödön: Pentru-că n'au esecutat legea relativă la maghiarisarea numelor de localităţĭ.

Lindner Gustav: am ajunge în contradicţie nu numai cu concepţiile nóstre, dér şi cu părerile alegĕtorilor noştri, décă am întra în partidul guvernului, înainte de a ni-se da garanţii (sgomot) cu privire la esecutarea legii de naţionalitate (Mare sgomot). Încât pentru partidul 48-ist şi independist....

Barabás Béla: Nouĕ nu ne trebuiţĭ (Aprobărĭ sgomotóse în stânga estremă.)

Lengyel Zoltan: Aicĭ sĕ nu veniţĭ! (Ilaritate şi aprobărĭ.)

Lindner Gustav: Nu se scie. În politică e greu sĕ proorocescĭ.

Barabás Béla: Atâta putem proroci, că nouĕ nu ne trebuiţĭ.

Lindner Gustav: De partidul 48-ist şi independist ne desparte nu numai concepţia deosebită în cestiunea naţionalităţilor....

Lengyel Zoltan: De asta ne bucurăm! (O voce din stânga. Numai atât?)

Lindner Gustav: afară de acésta lupta violentă, ce o duc împotriva pactului dela 1867, pe care noi îl considerăm ca parte constitutivă a constituţiei nóstre (Ilaritate şi sgomot în stânga estremă.)

Nicĭ în partidul poporal nu putem întra (Sĕ audim), pentru-că programul nostru poporal dice la punctul 3: „Legile religionare, carĭ asigură egalitatea deplină de drept şi autonomia confesiunilor recepte, şi carĭ legĭ prin legislaţia dela 1867 au fost din nou întărite, sunt de a-se considera ca legĭ fundamentale nealterabile.“

Barta Ödön: Dreptul public ungar, asta nu o recunósce.

Lengyel Zoltan: Aşa ai predat în Clujiŭ?

Lindner Gustav: Astfel stăm noi prin urmare ca o minoritate disparentă, singurĭ în acéstă cameră şi în acéstă ţéră (O voce: dér Slovacii? Ilaritate). Faptul, că cugetările vecĭnic frumose din poesia maghiară „Szózat“ sunt adresate numai Maghiarului de rasă, nu ne póte esclude din comunitatea fiilor, carĭ îşĭ iubesc patria şi care impune tuturor fiilor patriei acelaşĭ lucru: „Fii neclintit cu trup, cu suflet aderentul patriei tale!“

Lukats Gyula: Asta trebue simţită, nu spusă.

Rátkay Laszlo: Şi sĕ nu vĕ bateţĭ joc de limba maghiară la Sibiiu!

Lindner Gustav: *Bucuroşĭ sacrificăm tot ce avem: munca şi averea nóstră şi, décă cere binele comun al patriei, chiar şi viéţa nóstră* (Aprobărĭ). *Dér nu putem renunţa la un lucru*: ***la naţionalitatea nóstră, care viéză în limba şi cultura nóstră*** (Strigăte în drépta: Cine o cere acésta?) Actualmente suntem isolaţĭ. N'avem, decât un singur aliat: constituţia patriei nóstre! O singură speranţă avem, care nu ne lasă sĕ sucombăm.

Pichler Győző: Dér cine vĕ face ceva?

Lindner Gustav: Avem încrederea, că înţelepciunea legislaţiei nóstre va apĕra şi interesele vitale juste ale minorităţiĭ.

Barta Ödön: Da, a tuturor minorităţilor maghiare!

Rátkay Laszlo: Vreţĭ încă şi mai mult, decât cât aveţĭ acuma?

Lindner Gustav: Noi cei ce stăm în afară de orĭ-ce partid, nu cerem decât esecutarea legilor (Aprobărĭ pe băncile Saşilor.)

Olanda şi rĕsboiul.

În şedinţa dela 28 Ianuarie a camerei comunelor din Londra s'au făcut două enunciaţiunĭ însemnate. *Balfour*, primul lord al tesaurului, întrebat fiind, décă a sosit la guvern din parte competentă o propunere de pace, a rĕspuns, că o astfel de propunere n'a sosit încă, *guvernul olandes însĕ a făcut o propunere, care forméză obiect de chibzuire*. Balfour n'a arĕtat cuprinsul comunicatului, a promis însĕ, că îndată-ce guvernul îl va fi studiat şi va da rĕspuns, are sĕ-l comunice camereĭ.

A doua enunciaţiune a făcut'o ministrul coloniilor *Chamberlain*. El veni în contradicere cu sine însuşĭ. Pe când mai deunădĭ dicea, că nu recunósce de îndreptăţit pe nicĭ un comandant bur de a face propunerĭ de pace în numele Burilor, pe atuncĭ la 28 Ianuarie a declarat, că *pe ofiţerii burĭ*, carĭ se luptă, nu-ĭ împiedecă nimic de *a face propunerĭ* lui Kitchener şi *Kitchener* a primit ordin sĕ aviseze guvernul despre astfel de propunerĭ. Declaraţia lui Chamberlain a produs sensaţie. Ea însĕ nu póte avé nicĭ pe departe importanţa enunciaţiunei lui *Balfour*.

Diarele „*Times*“ şi „*Daily Telegraph*“ pretind a sci, că guvernul olandes a rugat guvernul din Londra, sĕ-i comunice *condiţiile de pace*. „*Times*“ adaugă, că guvernul engles n'are nicĭ o causă de a împlini dorinţa guvernului olandes. „*Standard*“ crede, că guvernul din Olanda a fost determinat de Krüger sĕ facă acest pas. Cu Krüger însĕ nu se póte tracta la nicĭ un cas. Numai Botha şi Dewett sunt în drept de a vorbi în numele Burilor.

Agenţia transvaaliană din Bruxella declară, că nicĭ unul din Burii carĭ sĕ află în Europa n'au însărcinat pe guvernul olandes sĕ facă paşi pentru pace. Tot acésta o dice şi „*Petit Bleu*“ din Bruxella, care stă în contact cu Burii din Europa. Cu tóte astea se afirmă hotărît, că enunciaţiunile lui *Balfour* sunt corecte şi că guvernul olandes de fapt a întrebat la Londra asupra condiţiunilor în carĭ ar fi aplecat a face pacea cu Burii.

Din strĕinătate.

Succesiunea tronului sêrbesc. Din Viena se telegrafézâ: Faţă cu sgomotele ce circulă despre intenţiunea regelui Serbiei de a renunţa la Coróna în favórea principelui Karageorgevicĭ, şi de a-se retrage în viéţa privată, şi acésta cu consimţĕmêntul Austro-Ungariei şi Rusiei, diarul „*Fremdenblatt*“ scrie, că nu esistă nicĭ o cestiune de succesiune la tron în Serbia, cel puţin pentru acum. Regele Alesandru fiind abia în vêrstă de 26 anĭ, nu e esclusă posibilitatea de a avé o descendenţă directă. Faptul, că dispoşiţiunile din noua constituţiune a Serbiei nu sunt suficiente pentru actuala şi trecĕtórea stare de lucrurĭ şi că réua situaţiune financiară a regatului favoriséză sgomotele de crise seriόse, nu dau dreptul de a-se trage din aceste fapte consecinţe estreme. A-se vorbi mai ales de consimţĕmêntul puterilor, şi mai ales de al Austro-Ungariei, la o închipuită stare de lucrurĭ viitóre, este cu atât mai ciudat, cu cât monarchia austroungară menţine în tot-déuna linia sa de conduită, adecă principiul neamestecului în afacerile interióre ale statelor balcanice, principiu pe care nu este dispusă sĕ-l părăséscă vre-odată.

Legea Iesuiţilor în Reichstag. În numele centrului, deputatul Dr. Spahn a adresat în diua de 28 Ian. în Reichstag o interpelaţie relativ la revocarea legei, care interdice Iesuiţilor stabilirea în Germania. Secretarul de stat Dr. conte Posadovsky a rĕspuns în numele cancelarului Bülow, promiţĕnd, că în sesiunea actuală consiliul federal va hotărî asupra acestei cestiunĭ.

Cestiunea divorţului în Italia. Am amintit deja în diarul nostru despre mişcarea intensivă, ce s'a produs în Italia în potriva proiectului de lege, ce intenţionéză a introduce şi în acéstă ţéră divorţul. Mai completăm cele spuse atuncĭ cu următórele: Episcopii au publicat rênd pe rênd pastorale, în carĭ protestéză contra unei asemenea tentative, ér credincioşii adreséză petiţiunĭ în masse parlamentului. Agitaţia acésta estra-parlamentară stă în contradicţie cu atitudinea politică observată de catolicii din Italia în acești din urmă 30 de anĭ. Se scie adecă, că de când cu secularisarea domeniului temporal al papei, catolicii Italienĭ urméză politica pasivităţiĭ. De altfel cestiunea divorţului nu este de o actualitate iminentă, căcĭ odată cu încheiarea sesiunei se iau dela ordinea dilei tóte proiectele neresolvite, între carĭ şi proiectul asupra divorţului. Sesiunea ce va urma, trebue sĕ se presente un nou proiect, aşa că adversarii proiectului nutresc speranţa, că actualul guvern n'are de gând a da zor acestui proiect. În tot casul însĕ guvernul a putut vedé din furtuna, ce s'a produs, că majoritatea populaţiei simte o aversiune radicală contra reformei legei matrimoniale.

Inmormêntarea protopopului Avel Pop Bociat.

Haţeg, la 30 Ianuarie 1902.

Astădĭ o tristă priveliste se desfăşură asupra ţinutului Sarmisighetusei, asupra Ţerei Haţegului, şi în general asupra românismului, căcĭ s'a adeverit trista scire, că protopopul Ulpiei Traiane *Avel Pop Bociat* a încetat de a mai trăi.

Cruda şi nemilósa mórte a secerat viéţa unui brav bărbat, — stîlp de razim al românismului — care a trăit 56 de anĭ pentru propovĕduirea evangheliei lui Christos şi a românismului.

Adevĕrat pĕrinte a fost el familiei şi neamului sĕu, pentru care s'a sacrificat şi în mormênt a apus.

Dela protopopul Bociat a putut fiecare sĕ înveţe iubirea de neam, căcĭ cu drag şi cu cinste a împlinit tóte misiunile cu carĭ a fost încredinţat.

Esemplu a fost el şi ca esemplu trebue urmat pentru realisarea aspiraţiunilor de progres atât în celea economice, politice şi religióse, cât şi ca priceput, energic şi dibaciŭ apĕrător al tuturor instituţiunilor nóstre de progres.

Şcóla i-a fost oglinda, biserica simbolul, neamul rugăciunea şi familia sa bucuria şi indemnătorul spre progresare întru realisarea aspiraţiunilor şi visului nostru de înaintare şi mărire.

Astfel, precum el a fost o lumină a românismului în părţile acestea, aşa şi noi avem sĕ plângem adĭ şi sĕ jelim, căcĭ protopopul Avel Pop Bociat nu mai este între cei viĭ.

Inmormêntarea, cu tóte pompele cuvenite, s'a sĕvîrşit Miercurĭ după amiaḑĭ în 29 Ianuarie 1902 sub conducerea Rvdsm. Domn Nicolae Nestor canonic, asistat de preoţimea tractuală, în presenţa unui public numĕros şi distins, rudenii, amicĭ şi cunoscuţĭ din munţĭ şi din câmpii, cu mic cu mare au mers, ca sĕ dea mortului salutarea cea mai de pe urmă.

Grădiştea nicĭ-odată n'a avut atâţia óspeţĭ, dér nicĭ jale mai mare ca de astădată n'a fost vr'odată.

La tristul act — ce ş'a luat începutul la casa mortului, apoi în biserica cea mare şi frumósă din Grădiscea şi în fine la mormênt — au luat parte activă o mulţime de preoţĭ şi învĕţătorĭ.

Cuvêntul funebral l'a rostit Rvdsm. d-n canonic Nicolae Nestor în cuvinte bine alese, întipărind jalea în inima fiecărui ascultător, a stors lacrimĭ din ochii imensului public, sosit aicĭ din tóte părţile.

D-l canonic a arătat, că sub ocârmuirea fostului protopop Bociat s'au zidit şi renovat o mulţime de de şcolĭ şi bisericĭ, le-a înzestrat cu bărbaţĭ bine cualificaţĭ şi destoinicĭ a-i fi urmaşĭ. A întrodus o bună administraţie, a organisat tóte relaţiunile poporului şi a făcut ca frăţietatea sĕ încolţéscă în inima fie-cărui poporean.

Apoi institutele „Societate de consum“ şi „Ulpiana“ societate pe acţii şi alte multe lucrurĭ de laudă, pentru salvarea poporului nostru, sunt fructul ostenelelor sale carĭ tóte îl fac nemuritor.

Cuvêntarea de adio a rostit'o părintele Iacob Nicolescu notarul districtual. A vorbit apoi comptabilul N. Simu în numele institutului „Ulpiana“. Prin vorbe alese şi jelnice, cu mult talent a arătat, că „părintele institutului“, la porunca divină — după o viéţă laboriósă plină de fapte nobile şi măreţe, — s'a mutat la celea eterne.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria în vecĭ binecuvêntată!

năs.

SCIRILE DILEI.

18 (31) Ianuarie.

Têma de o umbră. Numĕrul dela 17 Ianuarie v. al *„Apĕrării Naţionale“* ne aduce o scire interesantă. E vorba, că ministrul unguresc de interne Coloman *Szell* s'a speriat de figura lui Mihaiŭ Vitézul. El a dat o circulară prin care interḑice întrarea în ţerile de sub coróna Sf. Ştefan a cărţilor postale ilustrate representând figura lui *Mihaiŭ Vitézul.* Cărţile postale din cestiune au apărut în editura librăriei Socec cu ocasia piosului pelerinagiu din ḑiua de 23 Septemvrie la Mănăstirea Dealului. „Apĕrarea Naţională“ adaugă, că cărţile postale din cestiune cuprind şi harta României de astăḑĭ împreună cu cele-lalte provincii locuite de Românii de sub dominaţiunĭ străine şi într'asta a vĕḑut guvernul unguresc un mijloc de „agitare contra unităţii statului ungar“. Szell li-a interḑis întrarea la vamă, ér ministrul unguresc de comerciŭ Hegedüs a oprit posta de a mai transporta pe viitor asemenea cărţĭ postale.

Deputatul Sebess despre Săcui. In ḑiarul "Ellenzék" din Clujiŭ, deputatul Seboss publică o serie de articole, prin carĭ reclamă mĕsurĭ urgente în favorul Săcuilor, amenintaţĭ de a fi înghiţiţĭ de oceanul românesc. — Cum rĕmâne înse cu „poporul fenomenal“ al lui Bartha?

Infiinţarea unui gimnasiu militar. Regulamentul pentru înfiinţarea gimnasiului militar din Craiova va fi în curênd supus aprobărei ministeriului de rĕsboiŭ. In acest gimnasiu vor fi primiţĭ fiiĭ de militarĭ, carĭ au terminat 4 clase primare. Elevii, carĭ se vor dovedi, că au aptitudinĭ pentru arta militară, vor fi trecuţĭ, după terminarea gimnasiului, la şcóla de fii de militarĭ din Iaşĭ, cei-lalţĭ după terminarea gimnasiului vor continua studiile în liceele statului pe cheltuiala ministeriului instrucţiunei.

Cum se sporesc Evreii? Conform anuarului statistic oficial al Vienei, în 1890 erau în Viena 112.000 de Evrei. Cu ḑece anĭ mai târḑiu, 1900, acéstă cifră se urcase deja la 146,136. Evreii din Viena s'au sporit decĭ în ḑece anĭ cu 34,000 de suflete (de trei-orĭ mai mare spor decât la poporaţia creştină). In 1896 frequentau gimnasiile din Viena 1483 copii evrei; în 1899 deja 1810, — şi totuşĭ liga israelită sbiară în gura mare, că Evreii sunt persecutaţĭ în capitala austriacă.

Un omor îndrăsneţ s'a sĕvîrşit Dumineca trecută ḑiua la amiaḑĭ în Viena. Victima omorului fŭ Israel Kessler, telar, locuitor în Burggasse. Făptuitorul a întrat în prăvălie sub pretext, că are de gând a cumpĕra haine vechĭ şi într'un moment prielnic a aplicat lui Kessler mai multe loviturĭ de ciocan în cap, apoi a furat nisce banĭ şi chitanţe de amanet. Kessler şi-a perdut conscienţa şi nu şi-a redobândit-o, decât pentru un moment, când a putut spune atâta, că atentatorul a fost un om tinĕr, cam de vr'o 25 anĭ. Poliţia a pus un premiu de 500 coróne pentru prinderea făptuitorului.

Şahul Persiei va face o nouă călătorie în Europa, cu prilejul încoronărei regelui Eduard al VII-lea, solemnitate la care a promis, că va asista în mod oficial. După ce-şĭ va căuta de sănătate la Contrexéville şi Marienbad, Şahul va face visite la Berlin, la Viena şi la Paris. Un mic amĕnunt: Şahul va părăsi Teheranul cu o sumă de 15 milióne de francĭ în buzunar. După cum se vede, suveranul Persiei n'are de gând se facă economie, pe vremea asta de crisă.

Vázsonyi huiduit în parlament. După scenele furtunóse din dieta ungară, provocate de declaraţiunile lui Lindner, în aceeaşĭ şedinţă s'a întors mânia „părinţilor patrieĭ“ asupra unui alt deputat, asupra neînfrânatului jidovaş Vázsonyi-Weissfeld, care cerea cuvêntul sĕ vorbéscă în cestiune personală. Pe când înse contra lui Lindner debutară numai independiştii, în furtuna contra lui Weissfeld se amestecau tunetele venite din tóte partidele şi fracţiunile. A ajuns de nesuferit acest individ în dietă cu teoriile lui „democratice-jidovescĭ“. Se audiau strigăte „afară cu el“, şi de fapt deputaţii îngrămădindu-se încetul cu încetul împrejurul lui, de-odată s'a trezit numai, că era scos cu binişorul din sală. Vázsonyi n'a putut sĕ vorbéscă nimic în cestiune personală.

Rĕscumpĕrarea felicitărilor de anul nou. In scopul rĕscumpĕrării felicitărilor de anul nou pentru Casa Naţională au mai contribuit ulterior următorii domnĭ: Liviu Iancu, Visag 1 cor., Sabina Oprea, Visag 1 cor., Baltazar Muntean adv. Oraviţa 2 cor. Ilie Trăilă adv. Oraviţa 4 cor. Teodor Ciortea, Gojocna 1 cor. Dr. L. Gyorkó adv. Jibou 5 cor. Teofil Dragomir, proprietar Lupóia 2 cor. Daniil Napoian Batiz-Vasvári 2 cor. Petru Calciunariu, adv. Orşova 4 cor. Romul Pop, preot Gârbova 2 cor. Beniamin Clococian, Tohanul-vechiŭ 2 cor. G. I. Nica, comerciant Braşov 5 cor. Dionisie Făgărăşan, profesor Braşov 4 cor. Pĕtru Titu, adv. Panciova 3 cor. Iancu Cerbu, preot Panciova 1 cor. In total cor. 950.44. Sibiiu, 28 Ian. 1902. *Dr. C. Diaconovich.*

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au sosit dela d-l A. *Oneanu* din Bucurescĭ suma de **20 lei** cotisaţie anuală. Priméscă nobilul contribuent călduróse mulţumite. — *Administraţia fondului mesei studenţilor rom. din Braşov.*

Pentru masa studenţilor din Brad, au binevoit a contribui următorii d-nĭ: Dr. George Nicula adv. în Alibunarĭ 5 cor. „Bocsa montană“ institut de economii 10 cor. Dumitru Lucaciŭ 2 cor. A. Stanca, G. Tomus, P. Iacob şi N. Dalitiu câte 1 cor. I. Stanca şi I. Homan 60 banĭ, N. Vancu 50 banĭ, I. Manliu, N. Socol, T. Teodor, Ved. Voina, Petru şi S. Stanca câte 40 banĭ, Const. Stanca, D. Stanca, P. Todea, F. Todor, I. Brenduşa, N. Ghitia, I. Furcă, P. Halmagiu, P. A. câte 20 banĭ, S. Moga, D. Buza, N. Montia, Z. Stoian şi N. N. câte 10 banĭ. Suma 13 cor. col. în Petroşenĭ prin Seb. Stanca, stu. phil. Bujecanul — Socodor — 50 banĭ. Suma totală 28 cor. 50 banĭ. Priméscă binevoitorii dăruitorĭ căldurósă mulţumită. *Direcţiunea gimnasială.*

Căpătuială socialistă. Bieţii muncitorĭ de diferite naţionalităţĭ din tótă Ungaria îşĭ trimit sĕptĕmână cu sĕptĕmână gologanii la ḑiarul socialist din Budapesta întitulat „Népszava“, creḑênd, că prin acésta se sprijinesce propagarea ideii şi liberarea celor asupriţĭ. Se adună pe an câte 100,000 coróne, pe carĭ câţĭ-va indiviḑĭ le consumă. Ḑilele acestea a apărut o broşură iscălită de câţĭ-va muncitorĭ cinstiţĭ din Budapesta, carĭ denunţă miilor de muncitorĭ, ce se face cu bănişorii lor. Étă o mică listă: *Grossman* Miksa (fostul candidat din Zorlenţ), mai 'nainte culegĕtor tipograf, primesce 2090 cor. *Bokányi* Dezsŏ, odinióră cioplitor de piatră 2400 cor., *Israel* Iacob, tinichigiu, 1440 cor., *Wellner* Iacob. tîmplar, 1872 cor., *Fleischmann* Andor, strungar, 1040 cor., *Gerami* Ernŏ, curelar 2030 cor., o domnişóră (W.) care scrie, fără sĕ scie scrie 728 cor.. *Csiszmadia* Sándor 1040 cor. *Kürschner* Iacob, pălărier 4800 cor., *Kiss* Adolf 2400 etc. etc. — Vedem, că socialiştii jidovĭ şi-au făcut lefurĭ frumóse din contribuţiile bieţilor muncitorĭ!

Combaterea alcoolismului în Belgia. Ministrul de finance al Belgiei a depus un proiect de lege prin care se sporesce tare dreptul de licenţă, ce se percepe dela cârciumarĭ. Acei carĭ erau scutiţĭ vor plăti 50 la sută în 1901 — 1902 şi vor fi percepuţĭ întregal în 1903. Cârciumele în carĭ nu se vinde alcool — veḑĭ sunt cârciume unde nu se vinde alcool, nu ca la noi. unde alcoolul se vinde şi în alte prăvălii — vor fi scutite de dreptul de licenţă. Frauda va fi pedepsită cu amendă şi cu închisóre, şi mai mult, cu confiscarea mobilierului de esploatare şi bĕuturilor din pivniţă.

Balul poliţiştilor. Poliţiştii din Braşov vor da în séra de 8 Februarie un bal în hotelul „Europa“. Intrarea 1 cor. 20 banĭ. Inceputul la órele 8.

„Reuniunea română de cântărĭ şi musică“ din Bistra va da o producţiune teatrală împreunată cu cântărĭ şi joc Dumineca în 2 Februarie st. n. 1902 în ospătaria lui Hirsch. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de persónă: Loc. I 1 cor. Loc II 60 banĭ. Venitul este al „Reuniunei române de cântărĭ şi musică“ din Bistra.

Din Săcele.

— Ian. 1902.

On. Redacţiune! Nu cred, că e de prisos a Vĕ comunica cum au decurs alegerile comunale şi în Turcheşiul Săcelelor.

Era de prevĕḑut, că după cele întêmplate la Satulung, Turcheşenii sĕ nu rĕmână cu mânile în sîn. D-l fisolgăbirĕu Dr. Semsei, ca om nou şi póte ca recunoscĕtor acelei inteligenţe maghiare, care i-a asigurat acest post — a candidat érăşĭ numai pe un favorit, Bacsó. eschiḑênd dela candidatură pe ómenii, în carĭ avea poporul deplină încredere.

Românii, divisaţĭ aicĭ în douĕ partide, — dupa cum cu durere am putut constata la primele alegerĭ — nu putură spera la reuşita vre-unui primar român; s'au mulţămit decĭ numai cu doi juraţĭ.

Destul, că faţă de candidarea Ciangăului Bacsó şi a altor doi, carĭ erau chemaţĭ ca imediat sĕ se mulţumescă — pentru a-se puté aclama primul, — alegĕtorii Unguri au protestat sus şi tare.

La urnă nu voiau sĕ mérgă nicĭ unul. Zarva şi sgomotul era asurḑitor. Opt gendarmĭ nu erau în stare sĕ susţină ordinea. Au voit sĕ facă us de arme. Poporul îndârjit striga: „Cerem dreptate, puşcaţi-ne şi nu veţĭ mai rĕmâné nicĭ unul“.

D-l fisolgăbirĕu convins de gravitatea lucrului a promis poporului amânarea alegerei pe altă ḑi — şi numai în acest chip s'a mai putut domoli încât-va zarva.

Pe la órele înaintate d-l fisolgăbirĕu în suita gendarmilor a urcat în străsura sa — dela care Ciangăii furase şirófele. — La vre-o câţĭ-va paşĭ eşind rótele, trăsura s'a rĕsturnat.

Alegerea viitóre e fixată pe Sâmbătă, 1 Februarie.

Acum va avé creḑĕmênt şi bietul Sonda Iános, care în calitate de fisolgăbirĕu a condus de douĕ-orĭ alegerile — fără sĕ se fi întêmplat astfel de lucrurĭ.

Avis d-lui conte fişpan.

Corespondentul.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 30 Ianuarie. Şedinţele congresului catolic vor fi amânate până la 17 Februarie.

Londra, 30 Ianuarie. Guvernul engles primind nota guvernului olandes, se va pune în contact cu Kitchener şi va da rĕspuns definitiv notei. Probabil, că guvernul se va învoi. ca o comisiune olandesă sĕ mérgă în Africa-de-Sud, ca se lămurescă pe Burii luptătorĭ asupra situaţiunei actuale.

Diverse.

Cel mai mare hotel din lume. Cu ocasia banchetului pe care-l va da pressa americană prinţului Henric de Prusia la 26 Februarie st. n. în hotelul Waldorf-Astoria din New-York, credem interesant de a face o descriere a acestui hotel. Acest hotel are un oficiu poştal propriŭ, care expediază ḑilnic peste 6000 de scrisorĭ, primind de asemenea ḑilnic 5000 de cărţĭ de visită. Hotelul are 60 de telefóne, tóte în legătură cu oficiul central. Cele 1200 de césornice (pendule) din hotel necesitéză doi servitorĭ, ca sĕ le întórcă. Numĕrul servitorilor cu léfa fixă e de 1400. In acest hotel stau ḑilnic în termen mediu 1500 de pasagerĭ, ér la prânḑ iau parte încă o mie, afară de cei de sus. Hotelul are douĕ restaurante, douĕ grădinĭ cu palmierĭ, precum şi câte-va salóne pentru banchete, 80 de bucătării cu un personal de 300 de ómenĭ, între carĭ 95 bucătarĭ. Ghiaţă se consumă ḑilnic 1500 de tone. Hotelul are 19 ascensorĭ. Pentru producerea luminei electrice se întrebuinţéză maşinĭ cu putere de 3000 de caĭ, carĭ trebue se dea lumină la 29.000 lămpi. Cărbunĭ se consumă ḑilnic 1500 tone.

Cât costă pacea? O statistică publicată acum de curând din partea reuniunii de pace arată, că în anul 1900 pacea a costat pe Rusia 1291 milióne de cor., pe Francia 978 milióne, pe Germania 969 milióne, pe Austro-Ungaria 478 milióne. pe Italia 380 milióne, pe Spania 171 mil.. pe Norvegia 108 mil., ér Anglia, în urma rĕsboiuluĭ din Africa, figurézā în listă cu 1810 milióne. Budgetul afacerilor esterne al tuturor statelor în a. 1900 a fost de 6.711.653.500 cor. Décă la acestea adăugăm cametele, pe care statele le plătesc după împrumuturile contrase în scopul înarmărilor, suma se urcă la 11.707.653.100 coróne, ceea-ce corespunde la jumătate din venitele pe an ale Europei.

Un suveran — cel mai fecund poet. Cel mai suveran poet din lume e de sigur împăratul Japoniei. Dragostea lui pentru poesie cresce cu vârsta sa. Ziarul „Japon Mail“ relatéză, că nu trece o ḑi fără ca Mikado sĕ compună 27 până la 30 de *Wa-Ka,* aşa se numesc cântecile în Japonia. Aceste sunt trimese baronului Takasaki spre examinare, a cărui critică este în tot-d'auna entusiastă. Takasaki, care are însărcinarea asta deja din anul 1892, declară că numĕrul poesiilor compuse de Mikado de la acel an până la 1901 întrece cifra de 37.000. Şi împărătésa e poetă, dar nu atât de fecundă ca soţul ei; dênsa compune abia 2 poesiĭ pe sĕptĕmână.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiunĭ fugitive" la cap. I din cartea lui Dr. Réthi Làszló întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulàsa", scrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ. Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat cătră ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* in causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de *I. Paul*. Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu*. Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena

Din 30 Ianuarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119.70
Renta de coróne ung. 4%	96 75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	122.35
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	101 40
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	121.25
Bonurĭ rurale ungare 4%	95.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	182 40
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	153 —
Renta de argint austr.	100.90
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de aur austr.	120.50
Losurĭ din 1860.	146 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	16 54
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	683.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	668.—
Napoleondorĭ.	19 03
Mărcĭ imperiale germane	117.12½
London vista	239.35
Paris vista	95.30
Rente de coróne austr. 4%	98 —
Nota italiene	93.30

Cursul pieţei Braşov.

Din 31 Ianuarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Galbenĭ	Cump.	11.34	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100	Vênd.	101.—

„Călindarul Plugarului" pe anul comun 1902.

A apărut şi se póte procura dela *Tipografia A. Mureşianu* (Braşov) „Călindarul Plugarului" pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călindar, care se estinde pe 9 cóle de tipar format 8° mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Porturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postelor; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă în ordine alfabetică şi apoi după lună şi ḑi; Tîrgurile din Bucovina; Mĕsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele"; (Moţul: Teofil Frâncu); „O scrisóre dela Muselim Selo" (poesie de G. Coşbuc); „Frumósa Irina" (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară" (poesie de Z. Bârsan-Veturio); „Grăuntele de grâu" (de contele Lew Tolstoi); „Bĕtrânul clopotar" (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia" (Proverbe de Marion); „Două hiene" (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâscele Ovreului" (anecdotă, de Cărăbuş).

Partea economică: „O ramură de producţiune şi avuţiă naţională"; „Faceţĭ pânză în casă" (ambele de Dr. G. Maior); „Economia": „Iernatul vitelor". — Urméză diferite poveţe; lectură distractivă, glume etc.

Călindarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un esemplar „Călindarul Plugarului" costă 25 cr. (50 banĭ), plus 5 banĭ porto postal. *Vendĕtorilor se dă rabat cuvenit.*

„LIPOVANA", institut de credit şi economii în Lipova.

CONVOCARE.

Domniĭ acţionarĭ ai institutului de credit şi economiĭ „LIPOVANA", societate pe acţiĭ, se învită la a

VIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné **în 20 Februarie st. n. 1902, la 10 óre a. m** în localul institutului, opidul **Lipova**.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcţiunei pe anual al optulea de gestiune
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Deciderea, respective aprobarea bilanţului pe 1901; darea absolutorului direcţiunei şi a comitetului de supraveghere (§ 26 din statute).
4. Deciderea asupra întrebuinţărei profitului curat şi ficsarea dividendelor pe 1901. (§ 26 şi 46 din statute.)
5. Pertractarea eventualelor propunerĭ (§ 26 litera g din statute).
6. Alegerea a 3 membri în direcţiune.

Domnii acţionarĭ, carĭ voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute sĕ avisézá a depune la cassa institutului acţiile, înainte de deschiderea adunărei generale.

Lipova, în 23 Ianuarie 1902.

Ales Mocsonyi, m. p.
preşedinte.

Contul Bilanţului.

ACTIV:		Coróne	f.	PASIV:		Coróne	f.
Cassa în numĕrar		7738	06	Capital		100000	—
Escompt		654355	10	Fond de reservă		37277	16
Credite personale		32418	—	Fond de pensiune		2468	—
Credite cambiale cu acoperire hipotec.		74509	98	Depunerĭ		472659	35
Imprumut hipotecar		29219	—	Reescompt		181260	—
Lombard		9748	50	Dividende pe 1899	32.—		
Efecte		2863	—	„ „ 1900	128.—	160	—
Mobiliar cor.	1008 —			Interese transitóre		6851	09
amortisare „	108 —	900	—	Diverse conturĭ creditóre		1012	32
Giro-Conto		692	33	Profit curat		20002	16
Cont-Curent		2517	29				
Diverse conturĭ debitóre		6728	82				
		821690	08			821690	08

Profit şi Perderĭ

EŞITE:		Coróne	f.	ÎNTRATE:		Coróne	f.
Interese de depunerĭ cor.	22484.70			Interese: de escompt	59663.28		
„ „ reescompt „	13320 79			„ de credite personale	3332.05		
„ „ cont curent. „	118.25	35923	74	„ „ „ cambiale cu acoperire hipotecară	5641.41		
Spese		2160	49	„ de imprumut hipotecar	2498 17		
Salare, chirie, diverse		6996	90	„ de lombard	611 50		
Marce de presenţă		933	—	„ de efecte	145.—	71891	41
Contribuţiune directă	6603 76			Provisiunĭ		3085	11
10% dare după inter. la depunerĭ	2248.47	8852	23				
Amortisare din mobiliar		108	—				
Profit curat		20002	16				
		74976	52			74976	52

Lipova, 31 Decemvrie 1901.

Voicu Hamsea m. p.
director esecutiv.

Ioan Dejenariu m. p.
prim-contabil.

Direcţiunea:

I. Cimponeriu m. p., Dr. G. Popescu m. p., V. Dehelean m. p., P. Papp m. p., A. Ciugudean m. p., I. Crişan m. p.

Confrontându-se cu cărţile principale şi ausiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 23 Ianuarie 1902.

Comitetul de supraveghiare:

Teodor Ceontea m. p., Teodor Cosma m. p., Stefan Bordoşiu m. p., Vasilie Bogoiu m. p., Terenţiu Petroviciu m. p.
preşedinte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.